

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан фэклэ

Лытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкхор!

Урысыер нахъ зэтегъэпсыхьагъэ хъуным епхыгъэ Иофшлэнэу зэдэгъэ-цэклагъэм пае сызэрэпфэразэр къэсэлэ. Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлуклэ и Къэралыгъо Думэрэ Урысые Федерацием и Президентрэ яхэдзынхэм о пшъхьэклэ уилахъэу ахэпшыхьагъэр хэзгъэунэфыкы сшоигъу.

А Иофшлэбзэм клэухышлэ фэхъуным пае пфэлэкштыр зэрэпшлагъэм уехьырэхьышэнэу шытэп. Тэ тигухэлъхэри типшъэрлыхэри зы, тыхэгъэгу клочлэшхо хъуным, тицыхфхэм шылэ-клэшлэу ялэным тызэгъусэу тыфлажъэ, ош фэдэ патриот шыпкхьэр шымы-лэхэу а Иофыр зэшлопхын плъэкы-щтэп!

О пшъхьэклэ, уиунагъоклэ псауныгъэ пытэ, шылэклэшлэу шыуилэнэу, республикэу пэщэныгъэ зыдызепхьэрэм экономикэмклэ зыпкытыныгъэ илэ-нэу, иотраслэ пстэухэмклэ хэжъоныгъэ ышлэнэу сышъуфэлъало.

Джыри зэ гуфэбэныгъэ хэлъэу сызэрэпфэразэр къэсэлэ лэпылэгъу укы-зэрэтфэхъугъэм, шуагъэ къэзытырэ Иофыр зэрэздэгъэцэклагъэм ыкы зэгурылоныгъэ тазыфагу зэрилгыгъэм апае.

Лытэныгъэ къыпфэзышлэу,
Урысые Федерацием и Президент
хэгъэгу клочлэ политикэмклэ
и Гъэлорышлэлэ ипашэ игуадзэу
И. УДОВИЧЕНКО

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм
чыплэ зыгъэлорышлэжыным
иорганхэм адэлэжъэгъэнымклэ
и Комитет итхьаматэ
ехылагъ

Адыгэ Республикэм и Конституция 78-рэ статья иподпунктэу «р»-м тегъэпсыхьагъэу унашъо сэшлэ:

1. Клэдыкыое Руслъан Валерий ыкхор Адыгэ Республикэм чыплэ зыгъэлорышлэжыным иорганхэм адэлэжъэгъэнымклэ и Комитет итхьаматэу гъэнэфэгъэнэу.

2. Зыклэгъэхэрэ мафэм шыублагъэу мы Указым клуачлэ илэ мэху.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу
ТХЬАКЛУШЫНЭ АСЛЪАН
кы. Мыекхуапэ,
мэкъуогъум и 5, 2012-рэ илэс
N 128

Зэлуклэгъухэр адырилагъэх

Тыгъуасэ АР-м и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Мамырыгъэм и Лигэ» иправление хэтхэу МКЪТУ-м лэпкэ дипломатиемклэ икафедрэ идоктэу Владимир Шахановымрэ урымхэм яобщественнэ организациеу «Арго» зыфилоэрэм ипашэу Аристотель Спиридовымрэ ригъэ-блэгъагъэх. Зэлуклэгъум хэлэжъагъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, лэпкэ Иофхэмклэ, лэклэб къэралхэм ащыпсэу-рэ тилъэкхьэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкы къэбар жъу-гъэм иамалхэмклэ и Комитет ипашэу Шъхьэлэхъо Аскэр.

Республикэм мамырыгъэ илэным зилахьышлэу хэзышлэхьэрэ организацием илэклэхэм игуапэу зэралуклэрэр, Иофыгъоу ялэхэм зацагъэгъозэным, ищыкла-гъэмэ лэпылэгъу аратыным сыдигъоклэ зэрэфэхъазырхэр Тхьаклушынэ Аслъан кыыхигъэщыгъ, ащ ипашэщыгъэу, ду-наим ехыжыгъэу Цууклэ Налбый шлуклэ агу кыгъэкыжыгъ.

— Налбый организацием изэхэцэнклэ, Иофшлэн лыкылотэгъэнымклэ маклэп ышлагъэр, мамыр шылаклэу республикэм илгыр мыуктоным илахьышхо хишлы-хьагъ, — кылуагъ ащ. — Ар кытхэ-

мытыжымы, Иофшлэн тэ лыдгъэкылотэн фае.

Владимир Шахановым организацием Иофыгъохэм язэшлохын республикэм ипашэхэр мымаклэу кызырэхэлажъэхэрэр, ахэм яшлэушлагъэклэ рахыжыгъэр Иофхэр зэшлохыгъэ зэрэхъухэрэр кыыхигъэ-щыгъ, «тхьашъуегъэпсэу» къарилуагъ. Джащ фэдэу Аристотель Спиридовым «Ма-мырыгъэм и Лигэ» пэщэныгъэ дызэри-хьанэу правлением ащ икандидатурэ кы-зэригъэлагъэрэм щигъэгъозагъэх, рес-публикэм ипашэ иеплыкыкы кыломэ ашлоигъоу кызырэкылауагъэхэр кылуагъ.

Тхьаклушынэ Аслъан кандидатурэм дыригъэштагъ, Иофшлэн псынклэ кыфэ-хъунэу, игухэлъхэр кыдэхъунхэу Ари-стотель Спиридовым кыфэлъэлуагъ.

***

Мы мэфэ дэдэм АР-м и Лышъхьэу УФ-м и Наркоконтроль Краснодар кра-имклэ и Гъэлорышлэлэ АР-мклэ икыулы-кыу ипэшэгъэ Сергей Рудковскэр ригъэ-блэгъагъ. Ар 2010-рэ илэсым, гъэтхэпэ мазэм мы лэнатлэм луагъэхьагъагъ, Иофшлэгъэ илэсэу илэм елытыгъэу пенси-ем макло ыкы кыулыкыу хэклэжы. Зэ-гурылоныгъэ азыфагу илэу зэрэздэгъэ-жъагъэхэм, республикэмклэ федэ хэлъэу Иофшлэн зэрэзэхышэщыгъэм фэшл Тхьаклушынэ Аслъан ащ «тхьауегъэ-псэу» рилуагъ. Сергей Рудковскэр нэ-мыкы субъект мэкыжымы, Адыгеим сы-дигъоклэ ипчэхэр зэрэфызэлухыгъэ-хэр, кызырэрэгъэблагъэрэр кыкылигъэт-хыгъ.

Лэнатлэр кыгъэтлылыжымы, джырэ нэс ипшъэрлыгъэм ягъэцэклэн гум зэрэ-римынэгъагъэр Сергей Рудковскэр кы-зэгущыпэм кыыхигъэщыгъ, Иофхэм зэ-рашыгъуазэм ишыхьатэу клэклэу ахэм кыатегущылагъ. Гуфэбэныгъэ хэлъэу зэрэ-пэгъокыгъэхэм, сыдигъоклэ лэрыоху имылэу Иоф зэришлагъэм афэшл ежыри лэшэу кызырэфэразэр республикэм ипашэ кырилуагъ.

ХЪУТ Нэфэст.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Наградэхэр къаритыжыгъэх

АР-м и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан къэралыгъо наградэхэрэ щыт-хьуцлэхэрэ кызыфагъэшъошагъэхэм ахэр кызыушыхьатырэ тхылхэмрэ бгъэ-халхьэхэмрэ тыгъуасэ къаритыжыгъэх. Пстэумэ апэу ар кыыхагъэщыгъэхэм къафэгущылауагъ, кызырэфэразэр къари-луагъ.

— Нэбгырэ пэпчэ шыуиофшлагъэ-хэмклэ Адыгеим итарихъ шыухъуцауагъ, шыукыхьэнэжыщт, — кылуагъ ащ. — Непэ гъэхьагъэу тилэхэм шыуилахьышлэу ахэлъышъ, неушырэ мафэми респу-бликэм хэжъоныгъэ езыгъэшылэнэу тыз-щыгъугъырэи шыоры. Псауныгъэ пытэ шыуилэу шыуиофшлэн лыжыгъэкылотэ-нэу сышъуфэлъало.

УФ-м и Президент иунашъоклэ «Уры-сые Федерацием ипашгъэрэ еджаплэ иза-служеннэ Иофшлэ» зыфилоэрэ щытхьуцлэу кыфагъэшъошагъэр кызыушыхьатырэ тхылымыр бгъэхалхьэхэмрэ кыаритыжы-

гъэх филологии шлэныгъэхэмклэ докто-рэу, АКЪУ-м филологиемклэ ифакультет идеканэу Пэнэшъу Уцужыкы. АР-м и Лышъхьэу иунашъоклэ «Адыгеим и Шытхъузеу» зыфилоэрэ медалыр къафа-гъэшъошагъэу къаритыжыгъэ респу-бликэ лэзэплэ-реабилитационнэ Гупчэу «Ша-псыгъ» зыфилоэрэм ипашэу Барцо Хъа-рыет, Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Мамырыгъэм и Лигэ» ивице-президентэу Быжъ Схьатбый ыкы АРИГИ-м инаучнэ Иофшлэу Лэупэклэ Нурбий.

Джащ фэдэу АР-м и Лышъхьэу иуна-шъоклэ заслуженнэ щытхьуцлэр кызы-фагъэшъошагъэхэм ащыщых УФ-м нан-тимонопольнэ кыулыкыу АР-мклэ и Гъэло-рышлэлэу ипашэу Кобэщыч Аслъан, предпринимателэу Шыкыулыр Мусса, ООО-у «МАРК-Сервис» зыфилоэрэм ипашэу Цуекыо Муратэ, УФ-м исуд пристав-хэм якыулыкыу АР-мклэ и Гъэлорышлэлэу

ипашэ игуадзэу Кыкы Руслъанэ, нэмыкы-хэр. Мэкъумэщ хьызмэтым хэжъоныгъэ ышлэным ялахьышлэу зэрэхалхьагъэм фэшл АР-м и Лышъхьэу кызырэфэразэр кызышлорэ тхылхэр кызырритыгъэхэм ащыщых агропромышленнэ комплексым иветеранхэу Борис Куценкэр, Пшыдатэ-кыо Сулейман, нэмыкыхэри.

Къалэжыгъэ наградэхэр мы мафэм кызыратыжыгъэхэм ащыщых тэ тиоф-шлэгъухэри. АР-м и Лышъхьэу иунашъо-клэ журналистикэм ылэжыныкыкыкылэ зэ-нэжыкыкыкы 2011-рэ илэсым шылагъэм но-минация зэфэшхьафхэмклэ теклоныгъэр кышыдахыгъэу ахьшэ шлухьафтынхэмрэ щытхъу тхылхэмрэ къаритыгъэх гъэзе-тэу «Советская Адыгея» зыфилоэрэм ире-дактор игуадзэу Анатолий Пренкэм, Адыгэ телевидением Иофшлэхэу Тлэ-шъу Светланэ, Тэу Замирэ, Кушъу Свет-ланэ ыкы Даур Хъусенэ.

(Тикорр.).

Зэрэздэлэжъэштхэ шыкIэхэм атегушыIагъэх

ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэмрэ» Тиркуем ипсэолъэшI холдингэу «Корай» зыфиорэмрэ япащэхэр мы мафэхэм Москва щызэIуIагъэх. Темыр Кавказ федеральнэ шьолъырым ыкIи Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краимрэ ащэгъэпсышт туристическэ кластерыр щыIагъэхэм фэшI зэрэздэлэжъэштхэ атегушыIагъэх. Проектр зыфэдэм, ащ къэралыгъор IэпыIэгъу кызырэфэхъурэм, шуагъэу хэлым, нэмыкI лъэныкъохэм инвесторыр ащэгъэгозагъ.

— Туристскэ-рекреационнэ комплексхэм илъэс псаум кыкIоцI Иоф зэрэштхэ проектр гъэштIэгъоны кызырешыIэр, ащ фэдэ шыкIэр Антали-

ем икурортхэм зэрашагъэфедатгъэр холдингым илIыкIохэм кыхагъэщыгъ, — кыIуагъ ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэм» дунэ зэпхыныгъэхэмкIэ идепартамент идиректорэу Павел Ачикян.

ЛъэныкъуитIур джыри нахэ тэрэзу зызэдэгущыIэхэ нэуж Иоф зэрэздэлэжъэштхэ шыкIэхэм яплан агъэнэфэнэу ары зэрэрахъухъагъэр.

ПсэолъэшIыным, гъэцэкIэжыным, проектхэм ягъэIорышIэн компаниеу «Кораир» апыл. Холдингым ипроектхэр Тиркуем, Саудовскэ Арави-ем, Иорданием, Азербайджан, Урысыем, нэмыкI къэралыгъохэм ащэгъэцэкIэх. Квадратнэ метрэ миллиони 3-м ехъу зырыл псэуалъэхэр Тиркуем щыIагъэх, джаш фэдэу IэкIыб къэралыгъохэм проект гъэнэфагъэхэр ащызэштIуехых.

Адыгэ усакIу, зэдзэкIакIу

Хъунэго Нурыет Исхъакъ ыпхъур Красногвардейскэ районым ит къуаджэу Джамбэчые мэкъуогъум и 5-м, 1930-рэ илъэсым кышщыгъу. 1955-рэ илъэсым Адыгэ КIэлэгъэджэ училищыр, 1960-рэ илъэсым Адыгэ къэралыгъо КIэлэгъэджэ институтым филологиемкIэ ифакультет кыуыгъэх. 1961-рэ илъэсым кышщыгъагъэу пенсием окIофэ хэку гъэзетэу «Со-

циалистическэ Адыгеим», (ыужым «Адыгэ макъэм») зэдзэкIакIоу Иоф щыIагъ. Нурыет ытхыхэрэр 1951-рэ илъэсым кышщыгъагъэу кыхеутых.

«Гъэтхэ кыгъагъэхэр» (1970) зыфилоу тхэкIо куп здыръем бзылIыгъэм иусэхэр кыдэхъагъэх, еж итхылыгъэу усэхэрэ рассказхэмрэ зыдэтыр «Гушылэр Iзэгъу» ылоу 1992-м кыдигъэкIыгъ. Ащ ыужыло-

кIэ «Гушылэ нэхъэр» зыцIэ тхылыгъу кыхиутыгъ.

Нурыет иусэхэм мэкъэ шъабэ, купкышIу яI, ахэм ащышхэр оредышъом ралъхъагъэх.

Хъунэго Нурыет Урысые Федерацием итхакIохэм я Союз 1998-рэ илъэсым кышщыгъагъэу хэт. Итворчествэ зэфэдэ кIэ лъэпкэ нэшанэр хэгошагъ, щыгъэунэфыгъ.

(Тикорр.).

Зэфэхъысыжъхэр ашIыгъэх

Музыкэм, изобразительнэ искусствэм ыкIи дунэ художественнэ культурэм якIэлэгъэджэхэм янауачнэ-методическэ ИофшIэнхэр зыщаушэтыгъэ я III-рэ республикэ зэнэкъокъум изэфэхъысыжъхэр Адыгэ къэралыгъо университетым мы мафэхэм щашыгъэх.

Зэхэхэм пэублэ псалъэ кышщыгъэ искусствэхэм яинститутэу университетым хэтым идиректорэу, Урысыем культурэмкIэ изаслуженнэ ИофшIау, профессорэу Наталья Чепниан. Ащ кызырешыIагъэмкIэ, илъэс къэс КIэлэгъэджэу зэнэкъокъум хэлажъхэрэр нахъыбэ

мэхъух. Джы зишIэныгъэхэр, зиIэпIэсэныгъэ кызыгъэлыгъагъэр КIэлэгъэджэ 33-рэ мэхъу. Мыхэр Красногвардейскэ, ТэхъутэмыкIое, Теуцожь, Шэуджэн районхэм ыкIи къалэу Мыекъуапэ ащэлажъэх. ИофшIэнхэр гъэштIэгъонэу, профессиональнэ екIолIакIэ яIэу зэрагъэцэкIагъэхэр ащ кыхыгъэщыгъ ыкIи тапэкIэ гъэхъэгъэшIухэр ашIынхэу къафэлэIуагъ.

Ащ ыуж лъэныкъо зэфэшъхъафэхэмкIэ текIоныгъэ кыдзыыхыгъэхэм къафэгущIуагъэх педагогикэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, педагогикэмкIэ

ыкIи социальнэ шIэныгъэхэмкIэ Урысые академием иакадемикэу Валерий Мозгот, педагогикэ шIэныгъэхэмкIэ кандидатэу, доцентэу, АКЪУ-м изобразительнэ искусствэхэмкIэ икафедрэ иIэшхъэтетэу Елена Абакумовар.

Зэнэкъокъум текIоныгъэ ыкIи хагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр кышщыдзыыхыгъэхэм дипломхэр, щытхэу тхылыгъэр ыкIи шIухъафтынхэр къафагъэщышагъэх.

Ахэм ащыщых Мыекъопэ гимназиесу N 22-м дунэ художественнэ культурэмкIэ икIэлэгъэджэу Ольга Петриенкер. «Анахэ электроннэ егъэджэн методическэ тхылыгъэ дэгъу» зыфиорэ лъэныкъомкIэ текIоньгъэр ащ кыдихыгъ. Джа еджэпIэ дэдэм изобразительнэ искусствэхэмкIэ икIэлэгъэджэу Рита Бараускас « Анахэ видео урок дэгъу» зыфиорэмкIэ апэрэ чIыпIэр къафагъэщышагъ. Внекласснэ ИофшIабзэхэмкIэ анахэ шыкIэ дэгъухэр кызыгъэлыгъагъэхэр Елена Аванесян, Татьяна Фирсовар, нэмыкIэхэри.

ТекIоныгъэ кыдзыыхыгъэхэм ыкIи зIуIэIэм ктекIолIагъэхэм факультетым истудентхэм концерт къафагъэлыгъагъ.

ПАТЫКЪО Анет.

Сурэтым итыр: **ЗЭНЭКЪОКЪУМ ШЫТЕКIУАГЪЭХЭМ АЩЫШЭУ ГАЛИНА АФАНАСЬЕВАР.** Тезыхыгъэр А Кирнос.

Лытэныгъэ зыфэтшырэ ныбджэгъухэр!

Тыкъэзыуцухъэрэ дунаим ичIыпIэхэу лъэшэу кыагъэгъунэхэрэм афэдэу Адыгеим иIэр бэ. Ахэм зэу ащыщ чIыопс паркэу «ТхычIышху» зыфилоу Адыгэ Республикэм и Президент 1997-рэ илъэсым чъэпыогъум и 8-м ышыгъэ УказымкIэ зэхашагъэр. Зыгъэпсэфыныр зыкIасэхэм, туристхэм илъэсыбэрэ паркыр ашIэу, якIуапIэу щытыгъэми, ар тхылыпIэм тетхэгъэ къодыеу къэнжыштыгъ. Туристхэмрэ къапэгъунэгъу заповедникым иIофышIэхэмрэ яшIоигъоныгъэкIэ илъэс 15-м кыкIоцI ар цIыкIу-цIыкIуэ зэтырагъэпсыхъэщыгъ. А уахътэм паркым ыпашъхэ Иофыгъабэ кыиуцагъ, пстэумэ апэу хэкIхэм япхыгъэ Иофыгъор ары. УцупIэхэмрэ псынэкIэчхэмрэ язэтэгъэпсыхъанкIэ Иофыгъохэр къэуцугъэх. Сыда пIомэ чIыопс паркым кышщыгъэхъэхэрэм уае илъэхъан зычIуоцощтхэ чIыпIи, псынэкIэчхэ къабзи ящыкIагъэх.

Ащ епхыгъэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Адыгэ Республикэм ичIыопс паркэу «ТхычIышху» зыфиорэм (ильэсрэ ныкIорэкIэ узэкIэIэбэжмэ зэхашагъэм) макъэ кыгъэIу зигугъу кэтшыгъэ паркым, ащ кыпIэIуль чIыпIэхэм, уцупIэхэм, псынэкIэчхэм язэтэгъэпсыхъан фэгъэхыгъэ ИофшIабзэхэр зэрэзрахъаштхэмкIэ.

Ащ фэдэ ИофшIабзэхэр зытегъэпсыхъагъэхэр чIыопс паркэу «ТхычIышхом» къа-кIохэрэм языгъэпсэфынкIэ амал нахэ дэгъухэр ягъэгъотыгъэнхэр ары.

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «ЧIыопс паркэу «ТхычIышхом» фэе пстэури кырегъэблагъэх зыгъэпсэфыпIэ чIыпIэхэм

яукъэбзын кыхыэлэжъэнхэу.

Тыкъэзыуцухъэрэ дунаим икъэухъумэн и Дунэ мафэ ехъулIэу, 2012-рэ илъэсым мэкъуогъум и 11-м кышщыгъагъэу и 15-м нэс, апэрэ ИофшIабзэу «Мэз къабзэр, псынэкIэчхэ къабзэр» зыфи-Иорэр чIыпIэу Тайвань, къушъхъэу Корыто (чэлэу «Юбилейный» зыфиорэм), Шестаковым игъэхъунэ ащыкIошт, ахэм ащыIэ уцупIэхэмрэ псынэкIэчхэмрэ аукуэбзыштыгъ, зэтырагъэпсыхъажыштыгъ.

ИофшIабзэр зэхэзышхэрэр тыкъэзыуцухъэрэ дунаим икъэухъумэн фэгъэзэгъэ мы-къэралыгъо гупчэу «Набу-Кавказ» зыфиорэр, Адыгэ Республикэм спорт туризмэмкIэ и Федерацие, Адыгэ Республикэм туризмэрэ курортхэмрэкIэ и Комитет, Адыгэ Республикэм ныбжыкIэ ИофыгъохэмкIэ ыкIи СМИ-мкIэ и Комитетхэр арых.

Мы ИофшIабзэм хэлэ-жъэштхэр чIыпIэу Тайвань нагъэсыштыгъ, щэ Iужьур, лыр зэрыл банкэхэр, крупэхэр, шъоушыгъур, щайр ахэм аратыштыгъ.

Мы ИофшIабзэм кыхи-убытэу тыкъэзыуцухъэрэ дунаим икъэухъумэн фэгъэзэгъэ мыкIэралыгъо гупчэу «Набу-Кавказым» темэу «ПсынэкIэчхэр орэмычакъох» зыфиорэмкIэ плакат анахэ дэгъухэм (форматыр АI) язэнэкъокъу зехишэшт. Зэнэкъокъум щытекIорэм шIухъафтын дэгъу фагъэщышэшт.

Уахътэу къэнжыштыгъэр бэп, кыддежъугъэштэнэу ыкIи мы ИофшIабзэм шъукъыхэлэжъэнэу тышщыгъугъы. Ащ кыхылажъэ зышIоигъохэр телефонэу **52-43-33-мкIэ** кытфытеонхэ е мыщ фэдэ чIыпIэм: **кы. Мыекъуапэ, урамэу Первомайскэм, 197-м** зыфагъэзэн альэкIышт.

Адыгэ Республикэм иуплъэкIу-надзор организациехэм «ялиние пльырхэм» ыкIи «яцыхъэшIэгъу телефонхэм» яномерхэр

спекции «линие пльырым-кIэ» ителефон номеры — **52-10-87;**

Автомобиль гъогухэмкIэ къэралыгъо надзорым ичIыпIэ къуатмэу Адыгэ Республикэм шыIэм «ицыхъэшIэгъу телефоныр» — **52-19-46.**

ЩэфакIохэм яфитыныгъэхэр кызыгъэгъунэрэ обществэм Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэорышIапIэ «линие пльырымкIэ» ителефон номеры — **52-18-47;**

ЩэфакIохэм яфитыныгъэхэр, цIыфым ищыIэкIэ-псэукIэ кызырагъэгъгъунэрэм гъунэ лъызыфырэ Федеральнэ къулыкъум Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэорышIапIэ «линие пльырымкIэ» ителефон номеры — **52-12-05.**

Урысыем и Федеральнэ хэбзэIахэу къулыкъу Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэорышIапIэ «ицыхъэшIэгъу телефоныр» — **56-91-47;**

Урысыем и Федеральнэ хэбзэIахэу къулыкъу Адыгэ РеспубликэмкIэ ирайон инспекциеу N 1-м «ицыхъэшIэгъу телефоныр» — **56-91-47;**

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымкIэ и Къэралыгъо ин-

Къэзэкъ культурэм ия ХХI-рэ шьолъыр фестиваль

Шэжъым цфыфыр епъу

Къэзэкъ культурэм ия ХХI-рэ шьолъыр фестиваль Мыекъопэ районым зэрэщыкыуагъэр зэфэтхысыжъзэ, зэхьокыныгъэшлэм тыналэ атетэдзэ. Лъэпкъ шэн-хабзэхэр къаухъумэнхэм фэшл егъэжаплэу ашыгъэхэр щылыныгъэм епхыгъэхэу лъагъэкыуатэх. Искусствэм хэхьоныгъэу фашырэм ныбжьыкылэхэр кырэплых. Зэхэщакыохэр гъогу тэрэз зэрэтетхэр кызыдэплыхтэклэ, маклэп узэгупшысэрэр.

Мыекъопэ районым игупчэу Тульскэр илээси 150-рэ зэрэхъугъэм я ХХI-рэ фестивалыр фэгъэхыгъагъ. Юбилейм еху-лэу псэуплэр нахь агъэклэрэ-клагъ, къэгъэлъэгъон гъэшлэгъонхэр къызылуахыгъэх. Лъэпкъ культурэм и Унэшхо зэнэкьокыуэхэр зэрэщыкыуагъэхэм да-кыу, узыгъэгъозэнэу нэплэгъум къыфагъэр бэ. Нахьыпэклэ мы чыплэм адыгэ къуаджэу Еджэркъуае зэрэщыпсэуштыгъэр тарихьым хагъэкыуагъэрэп.

Гэпэщысэхэмрэ уахътэмрэ

Культурэм и Унэшхо ичлэхьаплэ къыщызылуахыгъэ къэгъэлъэгъонхэр гъэшлэгъоных. Пхъэм, гъучым, нэмыкы пкы-гъомэ ахашыкыгъэр нэм фэп-лырэр. Джэгъуалъэхэр, унагъом ищыкыгъэ Иэмэ-псымэхэр, хьакъу-шыкыуэхэр цыф Ипэ-ласэхэм ашыгъэх. Фестивалым хэлажъэрэмэ, хьакылэхэм ахэр ашлогъэшлэгъоных, ащэфых.

Хэгъэгу зэошхом итарихь фэгъэхыгъэ къэгъэлъэгъонхэр культурэм и Унэшхо щыкыуагъ. Лыхъужыныгъэ зезыхъэгъэ пионерхэм яхьылэгъэ къэбар-хэм язакъоми, чыплэ музейм узылэпещэ. Шэжъ тилэным фэшл нэрылэгъу Ипэлыгъухэр дэгъоу агъэпсыгъэхэу плытэ хьушт. Фестивалым икызылу-хын фэгъэхыгъэ зэхэхьэм Адыгэ Республикэм и Парламент идепутатэу Брыцу Рэм-занэ къызэрэщылуагъэу, фести-валыр щылыныгъэм зэрэфла-жъэрэр псынклэу олгъэгъу.

Хэлажъэрэмэ ашлогъэшлэгъон, адыгэ оредыри...

Чэчэным, Ростов хэкум, Краснодар ыкы Ставрополь крайхэм, Къэрэщэ-Щэрджэ-сым, Адыгеим яхор ыкы ан-самблэ 52-рэ, клэлэцыкыу ан-самблэ 16, язакъоу оред къэзы-лохэрэр фестивалым хэлэжъа-гъэх. Къэрэщэ-Щэрджэсым къыкыгъэ купыр апэрэу Туль-скэм къэкыуагъ. Купым хэт бзылфыгъэмэ фестивалыр ашлогъэшлэгъон, шысэ згыра-хы ашлогъомэ алуагъэх.

Мыекъопэ районым ипсэ-уплэу Тимирязево иныбжьыкыкы куп ихудожественнэ пащэу, культурэм и Унэ идиректорэу, Адыгэ Республикэм культу-рэмкы изаслуженнэ Иофшлэу Любовь Мокровар илээсыбэ хьугъэу фестивалым хэлажэ. Ащ ыпхъоу Полинэ АР-м иныбжьыкыкы Парламент хэт.

— Ижырэ къэзэкъ оредхэр тиныбжьыкыкы адгъашлэхэ зыхъукы, тарихьыр къафэтэ-луатэ, тичыплэ дахэхэр ятэгъ-лэгъух, — игупшысэмэ та-щегъэгъуазэ Л. Мокровам. — Адыгеим щызылэащлэрэ композиторэу Кыргъ Юрэ тиныб-джэгъушлэ, ащ ыусыгъэ оред-хэри типшъашъэхэм къалох.

Искусствэм лъэпкъхэр зэрэ-зэфышхэрэр фестивалым къе-ушыхьаты. Районым ипарк Гэпэщысэхэр щытлэгъугъэх. Хэдыкыным, хъэным апыл пшъашъэхэм ащыц Екатерина Гутриновар. Апшеронскэ и ДШИ идиректорэу Михаил Скворцовым зэрилъытэрэмкы, клэлэцыкыкыкы ныбжьыкыкы хэмрэ искусствэм зэрэпыща-гъэхэм ишлуагъэкы, лъэпкъым итарихь, ишэн-хабзэхэр нахь дэгъоу зэрагъэшлэгъэх. Джэгъуалъэхэр, унагъом ищыкыгъэ пкыгъоохэр дахэу ашыгъ.

Уахътэм къашъор дештэ

Къэзэкъ оредэу фестивалым къыщылуагъэр зэфэтхысыжъ-мэ, жорим ипащэу, Урысымерэ Адыгеимрэ искусствэхэмкы изаслуженнэ Иофшлэу, композиторэу Кыргъ Хысэ иеплы-кыкы нахь тшлотэрэхы.

— Къэзэкъ оредхэр купхэм нахь дэгъоу къалохэ хьугъэх. Оред пэпчэ еклэлэклэ хэхыгъэ зэрищыкыагъэр къыдалыгъэ. Зымы къымыложыщыгъэ оредхэм псэ къапагъэкыжы, — къытылуагъ Кыргъ Хысэ.

Оред къэзылорэ купхэр къы-зэрэщыохэрэр къэтэгъэкы. Оредым хэлъ гупшысэр къашъом-кы нахь къырагъэкъужъэу плытэ хьушт. Макъэр Иэгъ-гъэу оредыр зыгъэжынычэрэ купхэм уасэ зэрафопшыштым нахь уналэ тебгъэтын фае. Жорим хэтэгъэхэр тикульту-рэ шашлэх. Хь. Кыргъ, М. Ивановар, В. Екимовыр, В. Лысовыр, Е. Ружейниковар

— ахэр арых оредыло купхэм уасэ афэзышыгъэхэр.

Купкыу оред пэпчэ хэлъыр жорим къыгурымылоу тлорэп. Ау сэхьохэр пчэгум артистхэм цагъэгъэгъухэу, пхыкы изэ-уагъэхэу, атекуагъэхэу оредыр къало зыхъукы, тарихьыр нахь куоу нэгум къыкылуо, фести-валым мамыр гупшысэ шъхьа-лэу халъхьагъэр аукоу фэдэуи олгытэ.

Саугъэтыр къызылуахыгъ, чылысыр...

Тульскэр илээси 150-рэ хьу-гъэу зэрэпсэурэм фэшл район

паркым саугъэт къыщызы-луахыгъ. Ащ фэгъэхыгъэ зэх-хэм къыщыгушылагъэх АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэр, Мые-къопэ районым иадминистра-ция ипащэу Евгений Ковале-выр, Тульскэ къоджэ псэуплэм ипащэу Павел Домышевыр, чыристан диныр зылэжырэ тэу Анатолий, нэмыкыхэри.

Зэхэхьэм къызэрэщылуагъэу, 1930-рэ илээсхэр къыхиубытэу а чыплэм чылыс цыгыгъ. Икы-рыкыу чылысыр агъэуцужы-ным цыфхэр зэрэпыллышты-хэр Е. Ковалевым хигъэунэ-

фыкыгъ. Псэолгъэшл Иофыгъо-хэм чанэу ахэлэжъэнэу Туль-скэм дэххэр къыгъэгъугъэх.

Шухъафтынхэр, щытхъу тхылыхэр

Фестивалым ижюри зэфэ-хысыжъхэр зешыхэм, Гран-прир, Адыгэ Республикэм и Лышгъэхэ ишлухъафтын шъхьа-лэ Шытхъалэ (Белореченскэ) илгъэпкъ хорэу «Кубань икы-зэкъхэр» зыфиорэм фагъэшъо-шагъ.

— 1995-рэ илээсым купыр зэхэтшагъ, — ело художествен-нэ пащэу, композиторэу Влади-мир Поповым. — Краснодар крайм, Липецкэ, нэмыкыкы ашыкыгъэ фестивалхэм тахэ-лэжъагъ. Тульскэ щызэхашъгъэ фестивалым апэрэу Гран-прир къыщытхыгъ, тлогъогогъо ятлонэрэ чыплэр нахьыпэкы къыщыдэхыгъ.

Мыекъуапэ ихорэу «Казачья песня» зыфиорэм апэрэ чы-плэр къыдихыгъ. Яблоновскэ къыкыгъэхэр ящэнэрэ хьугъэх.

Щытхъуцлэхэр къыдэзы-хыгъэмэ Джэджэ районыр, Тульскэ иорэдлохэр ащышых. АР-м культурэмкы и Мини-стерствэ ишлухъафтын Ябло-новскэ ихор фагъэшъошагъ.

Ансамблэхэр

Ансамблэхэм язэнэкъокы Краснодар крайм истаницэу Елизаветинская икуп апэрэ чыплэр къыщыдихыгъ. Мые-къопэ районым ансамблэу «Чумаки» зыфиорэми апэрэ чыплэр фагъэшъошагъ.

Виктор Захарченкэм ишлу-хъафтын станицэу Тбилискэм ифольклор хорэу «Истоки» фа-гъэшъошагъ. Хэушъхъафы-кыгъэ ишлухъафтынхэр Ростов хэкум икупхэу «Фениксым», «Канареечкэм», «Юностым», Адыгеим икупхэм афашыгъэх.

Клэлэцыкыу купхэр

Оредыло клэлэцыкыу купхэм язэнэкъокыу апэрэ чыплэр къыщыдэзыхыгъэр В. Захар-ченкэм ыцлэ зыхьыр эджа-плэм иллыкыохэр арых. Мые-къопэ районым иныбжьыкыкы ятлонэрэх.

Адыгэ Республикэм и Парламент, Краснодар крайм и Хэбзэгъэуцу Зэлуцлэ, нэмыкы-хэм яшлухъафтынхэр купхэм афагъэшъошагъэх.

Язакъоу оред къэзылуагъэхэм якуп къахагъэщыгъэр Людми-ла Бояриновар ары. Оредылоу Краснодар щыц. Елена Иванен-кэр — ятлонэрэ, Светлана Бур-динар ящэнэрэ хьугъэх. Нэбгы-ритлури Краснодар крайм къы-кыгъэх.

Зэфэхьысыжъ кыкы

Фестивалым ихъакыкыкы заплэгъокыкыкы, парк дэхьэгъум адыгэ оредышъор пщынэмкы Любовь Мокровам щигъэ-жынычыгъ. Къэзэкъ ансамблэм хэт пшъашъэмэ егъэблэгъэ оредэу Кыргъ Юрэ ыусыгъэр адыгабзэкы къауагъ. Пчэгум къыхъэхы адыгэ къашъор къа-шыгъ, Евгений Ковалевыр нэгъушлоу пшъашъэм игъусэу адыгэ къашъор къагъэлъэгъуагъ. Ансамблэхэм, хорхэм оредхэр кыуэх зэхэхьэм къыщылуагъэх. Тиансамблэу «Мыекъуапэ инэ-фылъэхэр» пчыхъэзэхэхьэм хэ-лэжъагъ. Тульскэр илээси 150-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ теа-трализованнэ къэгъэлъэгъоным нэбгырабэ еплыгъ. Зэхэхьэм къы-щыгушылагъэх АР-м и Пре-мьер-министрэ игуадзэу Алек-сей Петрусенкэр, Мыекъуапэ имэрэу Михаил Черниченкэр, Адыгеим и Парламент идепу-татэу Тхьакыушынэ Эдуард, Мыекъопэ районым иадмини-страция ипащэу пащэу щытыгъэ Виктор Крохмаль, джырэ уахъ-тэу районым ипащэу Евгений Ко-валевыр, псэуплэу Тульскэм ипащэу Павел Домышевыр, Еджэркъуае икыоджэ админи-страция ипащэу Брыцу Налбий, нэмыкыхэри.

Фестивалым хэлэжъагъэх Кубань икызэкъыдэхэм япа-щэу, къэзэкъ генералэу Н. До-луда, Мыекъуапэ икызэкъхэм яатаманэу В. Удаловыр. Тэ, адыгэхэм, къэзэкъхэм сыдэуш-тэу такырыпллыштыгъ? Тищы-кылагъа ащ фэдэ е нэмыкыу гъэлэсыгъэ фестивалхэр, зэлу-кыкыкы? Сиупчлэхэр зэлухыгъэ-хэу Мыекъуапэ къыкыгъэ гъо-гум сыкытэхъажыгъ...

ЕМТИЛЫ Нурбий.
Сурэтхэр фестивалым къыщытырахагъэх.

Ушэтынхэр лъэкIуатэх

фэм ЕГЭ-р зытыгээр, апшгэрэ еджапIэм чIэхъажьыхэ зышIоигъо ныбжьыкIэхэу лъэIу тхылъ къэзытыгъэхэри къекIолагъэх.

— РайонымкIэ зэтыгъо ушэтынхэр щатынэу чIыпIитIу дгъэнэфагъэ, ахэр Мамхыгъэ ыкIи Заревскэ гурыт еджапIэхэр арых, — еIо ащ.

— Ушэтынхэм апылъ шапхъэхэр мыгъэ нахь гъэлъэшыгъэх. Телефон зытыгъэу гу зылыттэрэм иIофшIагъэ хэтлытэщтэп ыкIи илъэс зытешIэкIэ ары ныIэп ушэтыныр ытыжьын зилъэкIыштыр. Мэкьюогъум и 16-м ушэтынхэр тыухыштых нахь мышIэми, мэкьюогъум и 17-м къыщегъэжъагъэу и 21-м нэс ЕГЭ-м

ушъхъагъэу зэфшъхъафхэмкIэ къекIолIэн зымылIэкIыгъэ КIэлэеджакIохэм е зы предметкIэ оценкэу «2» къэзыхыгъэхэм республикэ гимназиеу N 22-м щатыжьын алъэкIыштыр.

Мыхъо-мышIагъэхэр ушэтынхэм ащымыхъунхэм фэшI еджапIэр полицием иIофшIэхэм къагъэгъунэ, общественнэ лыплъакохэр чIэтых. Классэу амыгъэфедэщтхэм ачIэмыхъанхэм пае ахэр зэфашIыгъэх.

Сыхъатыр 10-м конвертхэр къызэIуахыгъэх, IофшIэныр рагъэжъагъ. КIэлэеджакIохэм афэгумэкIынхэу ны-тыхэри еджапIэм къыIухъагъэх ыкIи яжагъэх.

Сыхъатыщыр зэкIом, КIэлэеджакIохэр къычIэкIыжьыгъэх. Ахэм къызэраIуагъэмкIэ, упчIэу къаефагъэхэр къиныгъэх, ау аужырэ илъэсхэм яшъыпкъэу ушэтыным зыфагъэхъазырыгъэти, къафэпсынIагъ. Бэмэ анахь кIинэу къащыхъугъэр сочинение тхыныр ары. Ащ мэхъэнэ куу иIэу гушъыи 150-м нахь мымакIэу птхын фэягъ.

Мамхыгъэ гурыт еджапIэм идиректорэу ТIатIыжъ Аскэрбый зэрилгытэрэмкIэ, зэтыгъо ушэтыныр къызэраугупшысыгъэр дэгъу. КIэлэеджакIом ирайон имыкIэу зиушэтын ылъэкIыштыр ыкIи ащ баллэу къышхыгъэмкIэ апшгэрэ еджапIэм чIэхъан амал иIэщт. НыбжьыкIэхэм яшIэныгъэхэр, ягупшысакIэ нахь куу хъугъэу ащ елыгътэ.

УрысыбзэмкIэ атыгъэ ушэтыным изэфэхьысыжьхэр мэфитфыкIэ къэнэфэщтых. ШIокI зымыIэ ятIонэрэ ушэтыныр мэкьюогъум и 7-м атышты.

ТIАТIЫКЪО Анет.

ТИТАРИХЪ ЩЫЩ

Польшэм щыIэгъэ адыгэ оркытфыр

Темыр Кавказым икIыжыгъэ оркъ нэбгыритфымэ Польшэр псэупIэкIэ къыхахыгъагъ.

Темыр КавказкIэ заджэхэрэр псыхъохэу Псыжьырэ Терекрэ азыфагу илI чIыналгъэр ары. Мыщ тэтэрхэм — Бэштау, урысхэм — Пятигорск ралэ, ау тэрэзэу къэпIощтмэ, ычIэр Кабарда. Мыщ къэбэртаехэмрэ бэслы-нэхэмрэ щыпсэуштыгъэх, я 15—16-рэ лIэшIэгъухэм ахэр къэралыгъо шъхъафэу щытыгъэх. Мы къэралыгъом урысмэ — Черкесия, Польшэмрэ Литвамрэ ащыпсэухэрэм — Пятигорск ралощтыгъ. Къырым ис тэтэрхэм азыфагу мамырныгъэ илIыгъ, къыныгъо хафэхэмэ, зэдэлъжыштыгъэх.

1555—1556-рэ илъэсхэм Кабардар Урысыем зеубыгтым, Украинэм ипринцэу Димитро Висниовиски Польшэм икIи, тэтэрхэм язэонэу Урысыем Iуагъэ. Ар зыхъугъэм ыуж илъэсишгэрэ псэугъэ польскэ пачыхъэу Михаил -Корубут Висниовиски Димитро ятэжъэу щытыгъ. А лъэхъаным Польшэр, Украинэр, Белоруссиер ыкIи Литвар зы къэ-

ралыгъоу псэуштыгъэх.

Димитро Висниовиски тэтэрхэм язэонгъэ къэзэкъыдзэм илIшъхъэтетыгъ, лIыгъэшхуи зэрихъагъ. Къэзэкъыдзэу «запоро-за» зыфалощтыгъэр зэхъышцэгъагъэри ежъыр ары.

Иван Грознэм ар Кабардам губернаторэу ыгъэкIогъагъ. Димитро илъэс пчъагъэрэ цыфхэм агу хымыгъэкIэу хэгъэгу Iофхэр дэгъоу зэригъэкIуагъэх. Черкес зэолIыбэ гоуцогъагъ. Ау Иван Грознэм идзэ 1561-рэ илъэсым Польшэм зытеом, принцэу Димитро ащ нахьыбэрэ Урысыем къызэримыншIуштыр къыгурылуи, ихэку къыухъумэнэу ихэгъэгу ыгъэзэжыгъагъ. Пачыхъэр ащ ыгъэгубжи, «Димитро хъэм фэдэу къэкIуагъ, хъэм фэдэу ыгъэзэжыгъ», ыIуагъэу къалотэжы.

Принцэу Димитро 1563-рэ илъэсым Молдавием идзэхэм аубытыгъагъ, нэужым Истамбул тырку къэралыгъом ратыжыгъагъ. Тыркухэм тэтэрхэми ар къызэрязэогъагъэм пае пальэгъагъ.

Димитро ихэгъэгу зыкIожьы-

гъэм мээзэ заулэ текIыгъэу адыгэ оркъ куп Польшэм кIогъагъэ къэбэртаехэм урысхэр рафыхэ хъумэ IэпыIэгъу афэхъунхэу. Иван Грознэм ар зызэхехым, оркъхэр аукIынхэу унашъо къыдигэкIыгъагъ.

1561-рэ илъэсым Польшэм илIышъхъэ Черкесием къыкIыхэу зэолIхэр къакохэмэ, игуапэу зэриштэщтхэмкIэ къэралыгъо хабзэ къыдигэкIыгъэу щытыгъ. 1562-рэ илъэсым зигугъу къэтшIыгъэ оркытфым яунагъохэм зэолI 300 фэдиз ягъэсэу Польшэм кIогъагъэхэу шIэныгъэлъжъхэм къагъыжъы. Пачыхъэр дэгъоу къапэгъокIыгъагъ, шIухъафтынхэр къаритыгъагъэх.

Иван Грознэм адыгэ оркъхэм къагъэзэжыныу аригъэлъэунэу лыкIоу Алексей Клобуковыр Польшэм алIыгъэкIогъагъ, ау къыфэкIожьыгъэхэп. ЗэолIмэ а лъэхъаным паганин динымрэ ортодокс (ортодокс) динымрэ аIыгъыгъ. Оркъхэмрэ ахэм яунагъохэмрэ польскэ католик диныр аштэгъагъ.

Оркъ Солгиенрэ оркъ Темрыкьорэ полякыдзэм щыщэу

зэхашцэгъэ черкес-къэзэкъыдзэм пащэ фашIыгъагъэх. Лыблэнагъэ зэрихъэзэ, адыгэ зэуакIэкIэ зэуагъэр оркъ Темрыкьор ары, ащ ычIэ документальнэ тхыгъабэмэ къахэфэ. ГушъыIэм пае, 1572-рэ илъэсым мэлъытфэгъум и 13-м Молдавием тыркудзэм полякыдзэр щызэхигъэтакъуи, Темрыкьорэ идзэлIхэмрэ язакъоу тыркухэм апэуцужыгъагъэх ыкIи зэтыралэжэгъагъэх. Польшэм идзэ зыкIуиуагъэу заом къыIухъэжыфэкIэ дэгъоу зэуагъэх, уай-уай арагъэIуагъ.

Темрыкьо лIыблэнагъэу къыхэфэгъэм пае Польшэм илIышъхъэ ыгъэшIожьыгъагъ. Хэгъэгум нахь щагъэлъэпIэрэ аристократышIэр ыкIи орден къыфигъэшIошэгъагъэх, Подолие районым чIыгу шъолъырырэ унэшхорэ къышчыритыгъагъэх.

Уахътэр текIы къэс нахь бай ыкIи нахь кIуачIэ зилэ хъурэ цIыфхэр Подолие районым кIохэти, итIысхъэщтыгъэх. Илъэс къэс Черкесием къыкIэу къэкIорэ зэолIхэри ахэм къахъэщтыгъэх. Илъэс заулэкIэ черкесыдзэр полякыдзэм нахь лъэш

хъугъагъэ. 1785-рэ илъэсым нэсджащ фэдэу лъэкI ин яIэу псэугъэх, нэужым Подолие районыр Урысыем, Пруссиием ыкIи Австрием зэфагошчыгъагъ. Полякыдзэм адыгэхэр нахь макIэу, украинцэхэмрэ тэтэрхэмрэ нахьыбэу хэтхэу хъугъагъэ. Арэу щытми, дзэм адыгэ нэшанэу (хабзэу) адыгэ зэолIмэ халъхъагъэр къыхэнэгъагъ. Адыгэ хабзэр, адыгэ зэуакIэр, зэо зещакIэр амыгъэкIодэу ахэлыгъ.

Адыгэ зэолIмэ къаIэхъухъэгъэ кIалэхэмрэ ябынхэмрэ ахэкIухъагъэх. Ау ялIэпкъ шэн-зэхэтыкIэхэр зэрэхэлъэу къахыгъ. Урысыем Украинэр зештэм, адыгэхэри ахэкIодэжыгъэх.

Непэрэ польскэ шIэныгъэлъжъхэм адыгэлI оркытфым Польшэм идзэ зэрэзэхашагъэм зэхъокIыныгъэ инхэр ащ фишIыгъэхэу алыгътэ.

Мы тхыгъэр Жэмыкьо Амяд исайт къыхэтхыгъ. Ыгъэфедэгъэр Мартин Круцински ис-татъя.

Зыгъэхъазырыгъэр ЕДЫДЖ Батырай.

Мэзитфым изэфэхьысыжъхэр

Суд приставхэм я федеральнэ къулыкъу и ГъэIорышIапIэу Адыгейм щыIэм 2012-рэ илъэсым иапэрэ мэзитфIофэу ышIагъэм, тапэкIэ пшгъэрылIэу зыфигъэуцужьыхэрэм афэгъэхьыгъагъ АР-м исуд пристав шъхъаIэу Дмитрий Ткаченкэм бэмышIэу къытыгъэ пресс-конференциер. Республикэм ижурналистхэр зыгъэгумэкIырэ упчIэхэр ащ фагъэзагъэх, игъэкIотыгъэу джэуапхэри агъотыжыгъэх.

(Тикорр.).

Инвестор «цIыкIухэри» рагъэблагъэх

Компаниеу «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфиIорэр Темыр-Кавказ федеральнэ шъолъырым, Адыгейм ыкIи Краснодар крайм ашагъэуцущт туристическэ кластерым ишIын къыхэлажъэмэ зышIоигъо инвестор пстэуми ягуапэу IэпыIэгъу зэрафэхъуштыр къыIуагъ ащ иотдел ипашцэу Сергей Воробьевым.

Курортным инфраструктурэ къыдыхэлъытагъэу хъакIэщышхохэм ямызакъоу, хъакIэщ цIыкIухэр, зы унагъом тельтитэгъэ унэхэр, нэмыкI гъэпсэфыпIэхэр ышIынхэу компанием гухэлъ иI. Инвесторхэр нахьыбэу къызэрэрагъэблагъэщт шIыкIэхэм непэ Iоф адашIэ, ащ мылIуку зэрэхалъхъашт программэр агъэхъазыры, къэралыгъо банкышхохэу Сбербанкымрэ Внешэкономбанкымрэ къыхагъэлэжъэнхэу бизнес-планхэр рахъухъэх. Курортным бизнес цIыкIум зыциушъомбгъунымкIэ зыпари пэрыохъу зэрэщымыIэр, субъектэу кластерыр зыцагъэпсыштыхэм япред-принимательхэр ягуапэу къызэрэрагъэблагъэхэрэр ащ илIыкIо къыкIингъэтхыгъ.

БЫСЛЪЫМЭН

Мэщытым ишын лъэкIуатэ

Къуаджэу Агуй-Шапсыгъэ ыгъунэкIэ чIыплэ нэкIэу илагъэр илгъэс заулэкIэ узэкIэлэбжэмэ, псэолъэшхэм зэлъаубытыгъ, ащ джы мэщыт шашы.

— Мы чIыплэр тефэ дэдэу кыыхахыгъ, — еIо Попсэ районым ыкIи къалэу Шъачэ Янимам шъхалэу Шъхэлэхэо Батмызэ. — Мыщ ушытэу уплэмэ, къушхьэхэр ыкIи псыхьор дахэу къэлъагъох, тыдэкIи рэхьат, чыгхэмкIэ бай.

Мэщытым ишын рагъэжъэгъагъ 2007-рэ илгъэсым жъоныгъуакIэм и 19-м. Мы мафэм апэрэ мыжъор агъэтIылгыгъагъ. Джаш кышгъэжъагъ тхьэлъэлуплэ унэм ишын зыпылхэр.

— Мэхьанэшхо цIыфхэмкIэ зиIэ мы псэуалгъэр зытыухыкIэ, — еIо Имам шъхалэм, — кыыкIэлъыкIорэм тыфежъэщт. Чэзы-

ур зынэсырэр къушхьэ къуаджэу Псыбэ мэщытэу дэтыщтым ишын ары.

Агуй-Шапсыгъэ мэщыт шышыгъэным дезыгъэштагъи, ар имышыкIагъэу зылгытагъи цIыфхэм къахэкIыгъэх. Зыхэм ащ фэдэ тхьэлъэлуплэ унэм мэхьанэшхо иIэу, къыткIэхьухьэхэрэм ягушхьэбаиныгъэ хэгъэхьогъэнымкIэ амалышIоу алытэ. Адрэхэм, ахэри макIэхэп, зэралытэрэмкIэ, адыгэ хабзэм зыкыгъэлэтыжыгъэным ылгъэныкыокIэ нахь тэрэзэу Iоф шIэгъэныр непэ пстэуми анахь шъхал. Джы кызынэсыгъэми ащ фэдэ зэнэкъокъухэр шыIэх, ау нахьыбэмэ кыыхагъэщы егъэжъэгъэхэ Iофыр ухыгъэн, мэщытыр шыгъэн зэрэфаер.

— Мэщытым ишын етIупшы-

гъэу лъэкIуатэ, — еIо Б. Шъхьэлахьом. — МылькIоу ащ пэгухъаштыр псэолъапхъэу хэхъаштыр игъом ыкIи икIоу къытагъэуалIэ. АщкIэ лъэшэу яшIуагъэ къытагъэкIы тхьэшIошхьуныгъэ зиIэ быслымэнэу районым шыпсэухэрэм. Анахъэу къахэгъэшыхэ сшIоигъу зыгъэпсэфыпIэу «Импульс» зыфиIорэм игенеральнэ директорэу Данилбек Темировыр, Къэрэщэ-Щэрджэсым шыщ бизнесмен цIэрыIоу Олег Аргуновыр.

IофшIэныбэ джыри апэ илгъ, ау, Алахьталэм ыIомэ, шышхьэлэу мазэм ыкIэхэм анэс, Бирам мэфэкIым ехьулIэу, мэщытым апэрэ нэмазыр шашыным Имамыр цэгугъы.

— Мэщытым къуаджэр кызырегъэдэхэщтым имызакъоу,

гушхьэбаиныгъэм икIэлэтын игупчэ шыпкыэу хъунэу тыфай. КъыткIэхьухьэхэрэм ар псэолъэ мафэ афэхъунэу, къашь-

хьэпэнэу тэгугъэ, тэлъало.

НЫБЭ Анзор.
Сурэтым итыр: **мэщытэу Агуй-Шапсыгъэ шашырэр.**

Ишлэжъ агъэлъапIэ

Адыгэ Республикэм ыкIи Пшызэ шъолгъыр ащыпсэурэ быслымэнхэм ямуфтиеу Емыж Нурбий тызэрэщигъэгъозагъэмкIэ, Темыр Кавказым ис муфтийхэр зэкIэ Чэчэн Республикэм бэмышIэу рагъэблэгъагъэх. Мыхэм анэмыкIэу, IэкIыб кърал 14-мэ къарыкIыгъэ хьэкIэ лъапIэхэр Грознэм къэкIогъагъэх.

Ащ фэдэ зэхэхьэшхор зыфэгъэхьыгъагъэр хьафизэхэм ямедрысэ (ящэнэрэр) республикэм икIэлэ шъхалэ кызырэщызэ-Iуахырэр ары. Муфтиим кызыриIуагъэмкIэ, мы хьугъэ-шIагъэр тырагъэфагъ республикэм иапэрэ Президентэу А. Кадыровым ишIэжъ мафэ зышыхагъэу нэфыкIырэм. Мы дин еджапIэр

пэблагъ Гупчэ мэщытэу а къалэм дэтым. Мыщ дэжым кызышыхэгъэщыгъэн фае «хьафизэхэм ямедрысэ» зыIокIэ, «зымылгъэхэрэм ямедрысэу» кыбгурыIонэу зэрэщымытыр, ащ кыкIырэр КъурIаныр езырэу зышIэрэр, хэмыплгъэу узыфэе сурэр, Iаятэр къэзыIон зылгъэкIырэр ары.

Медрысэр нэбгыри 100 чIэсыным фытегъэпсыхьагъ. Ащ

хэтых общежитии, спортзали, мэщыти, футбол ешIапIи.

Чэчэн Республикэм иапэрэ Президентэу А. Кадыровым ишIэжъ мафэ къырагъэблэгъэгъэ хьакIэхэм ахэтыгъ Кувейт кыкIыгъэ шейхэу, КъурIаным кызыреджэрэмкIэ, Iаятэхэр кызыриIорэ макъэмкIэ дунаим шызылгъашIэ хьугъэ Мишари Рашид Аль Афаси.

— Мишари Рашид ымакъэ

зэхахыным фэшI, — еIо муфтиим, — Грознэм игупчэ нэбгырэ минипшI пчыагъэ пчыхьэм кызыщызэрэугъоигъагъ. Ахэр зэкIэ къэлэ гупчэм ифэнхэ, ащ шыхурэр альгъгъун амал ялагъэпти, кыпэблэгъэ чIыплэхэм мониторышхохэр ашагъэуцугъэхэу цIыфхэм Р. Мишари ымэкъэ хьалэмэт зэхэх кьодыеу щымытгъу, ежыри альгъгъуштыгъ.

Дунэе конференцием ыуж

Гупчэ СМИ-хэм кызырэатыгъэмкIэ, жъоныгъуакIэм иаужырэ мафэхэм Москва шыкIуагъ Дунэе конференциеу шIэныгъэ куу зиIэ динлэжхэр, шIэныгъэлэжхэр зыхэлэжыагъэхэр. Адыгэ Республикэм ыкIи Пшызэ шъолгъыр ащыпсэурэ быслымэнхэм ямуфтиеу Емыж Нурбий кызыриIуагъэмкIэ, конференцием иIофшIэн зыфэгъэхьыгъагъэр дин зэфэшхьафхэр мамырэу зэдэлэжхьанхэр, шэлагъэ зэфыряIэу зэдэпсэунхэр ары. А Iофхьабзэм дунаим шыпсэурэ быслымэнхэм афэкIорэ Джэпсалгъэ щызэдаштагъ.

— А конференцием иIофшIэн зеухым ыуж ащ хэлэжыгъэ динлэжэ цIэрыIохэр, шIэныгъэлэжхэр ригъэблэгъагъэх Чэчэн Республикэм и Лышхьэхэ, — кьеIуатэ муфтиим. — Ащ тефэу тэри, Темыр Кавказым шыпсэурэ муфтийхэр, джыри зэ а рес-

публикэм тыкIонэу хьугъэ. Мыхэм афэдэ гъэсагъэхэр, диным фэгъэхьыгъэ шIэныгъэ куу зиIэхэр республикэм и Лышхьэхэ зыкIыригъэблэгъагъэхэр IэкIыб къралыгъохэм ащыпсэухэрэм мы чIыгур зэрагагъэлэгъурэм Iофыр зэрэтемытыр а цIыф хэхыгъэхэм нэрылгъэгъу афэшIыгъэным фэшI. Мы мафэхэм а республикэм шылагъ къралыгъо 22-мэ яллыкIохэр. КъызырэтшIошIырэмкIэ, джырэ нэс ахэм ащыщхэм шIошIэу ялагъэр зэблэгъугъэ хьугъэ.

Дунэе конференцием шаштэгъэ Джэпсалгъэм кышщеджэгъэх Грознэм шыкIогъэ зэлукIэшхоми. ХьакIэхэр республикэм зышыIэгъэхэ мэфитIум ахэм цIыфхэм непэ яшылакIэ арагъэлэгъугъ, гушыIэгъу афэхьугъэх. Хэти икIэралыгъо зыгъэгъэжкIэ, къафиIотэн икIун ылыгъугъэу кыгитцэхьу.

Хьадж зышIыщтхэм яIофыгъохэр

Илгъэс къэс, хабзэ зэрэхьугъэу, быслымэнэу дунаим шыпсэухэу хьадж ышIын зигухэлхьэм, ар зиамалхэм ягъэхьазырын ДиндэлэжъапIэм пэшIорыгъэшгъэу регъажэ. Мары мы мафэхэми ащ фэдэ IофшIэным муфтиир пылгъ.

Мы илгъэсым тиреспубликэрэ Краснодар краимрэ арыкIэу нэбгырэ 250-рэ фэдиз Чабэм кIонхэу ары зэрэрахьухьэрэр. Ахэм ахэтых апэрэу кIоштхэри, хьадж мызэу, мытIоу зышIыгъэхэри.

— Нэбгырэ 250-рэ фэдиэу Чабэм дгъэкIонэу щытхэм ежы иахьшэкIэ кIоштхэри, ыпкIэ хэ-

мылгъэу путевкэ зэратыщтхэри ахэтых, — еIо муфтиим. — Сигуапэу хэсэгъэунэфыкIы блэкIыгъэ илгъэс зэкIэлъыкIохэм афэдэу мыгъи Чэчэн Республикэм и Лышхьэхэ ыпкIэ хэмылгъэу путевки 140-рэ кызырэтитырэр. Рамзан ятэ ышIэкIэ щыт фондым кыыхихырэ мылькумкIэ ащ нэбгырэ 3500-рэ мы илгъэсым хьадж егъакIох, ащ миллион 350-рэ тефэ. Шыкур, тыфэраз лъэшэу тэ тибыслымэн нэбгыри 140-м ащ фэдэ амал кызыраритырэмкIэ.

Мэкьюогъум (июным) инэмазшIыгъо уахьтэхэр

Мафэ-хэр	Сэбахь нэмаз	Тыгъэр кызыкIыкIырэр	Щэдэжэгъо нэмаз	Ечэнд нэмаз	Ахьшам нэмаз	Джац нэмаз
1	3:43	5:33	13:42	17:26	21:06	22:51
2	3:42	5:33	13:42	17:26	21:07	22:51
3	3:41	5:33	13:42	17:26	21:08	22:51
4	3:41	5:33	13:42	17:26	21:09	22:52
5	3:39	5:33	13:42	17:27	21:10	22:52
6	3:39	5:32	13:42	17:27	21:11	22:52
7	3:38	5:32	13:42	17:27	21:11	22:53
8	3:38	5:32	13:42	17:27	21:12	22:53
9	3:37	5:32	13:43	17:28	21:12	22:53
10	3:37	5:32	13:43	17:28	21:13	22:54
11	3:37	5:32	13:43	17:28	21:13	22:54
12	3:37	5:32	13:43	17:28	21:14	22:54
13	3:37	5:32	13:43	17:29	21:14	22:55
14	3:37	5:32	13:43	17:29	21:14	22:55
15	3:37	5:32	13:43	17:29	21:15	22:55
16	3:37	5:32	13:43	17:29	21:15	22:55
17	3:37	5:32	13:44	17:30	21:15	22:56
18	3:37	5:32	13:44	17:30	21:15	22:56
19	3:37	5:32	13:44	17:30	21:15	22:56
20	3:37	5:33	13:44	17:30	21:16	22:56
21	3:37	5:33	13:44	17:31	21:16	22:57
22	3:37	5:33	13:44	17:31	21:16	22:57
23	3:38	5:33	13:44	17:31	21:16	22:57
24	3:38	5:33	13:45	17:31	21:16	22:57
25	3:38	5:34	13:45	17:31	21:16	22:57
26	3:38	5:34	13:45	17:32	21:16	22:56
27	3:39	5:34	13:45	17:32	21:16	22:56
28	3:40	5:34	13:45	17:32	21:16	22:55
29	3:40	5:34	13:45	17:32	21:15	22:55
30	3:41	5:34	13:45	17:32	21:15	22:54

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

**Ф. З. Хъацлацлэр решающэ голосым ифитыныгъэ илэу
Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие
хэгъэхъэгъэным ехылагъ**

Ф. З. Хъацлацлэм икандидатурэу Урысые Федерацием хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие къыгъэлъэгъуагъэм хаплъи, Адыгэ Республикэм и Конституции ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «м»-м, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие ехылагъ» зыфиорэм ия 5-рэ статья адиштэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ышлыгъ:**

1. Хъацлэцлэ Фатимэ Зауркъан ыпхъур решающэ голосым ифитыныгъэ илэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие хэгъэхъэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

*Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игуадзэу
ІЭЩЭ Мухъамэд*

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакӀэм и 30, 2012-рэ ильэс
N 352

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

**Т. В. Беловыр решающэ голосым ифитыныгъэ илэу Адыгэ
Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие
хэгъэхъэгъэным ехылагъ**

Т. В. Беловым икандидатурэу муниципальнэ образованиеу «Кошхъэблэ районым» инароднэ депутатхэм я Совет къыгъэлъэгъуагъэм хаплъи, Адыгэ Республикэм и Конституции ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «м»-м, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие ехылагъ» зыфиорэм ия 5-рэ статья адиштэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ышлыгъ:**

1. Белов Тимофей Виктор ыкӀор решающэ голосым ифитыныгъэ илэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие хэгъэхъэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

*Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игуадзэу
ІЭЩЭ Мухъамэд*

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакӀэм и 30, 2012-рэ ильэс
N 353

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

**Е. В. Владимировар решающэ голосым ифитыныгъэ илэу
Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие
хэгъэхъэгъэным ехылагъ**

Е. В. Владимировам икандидатурэу Урысыем и ДОСААФ Адыгэ Республикэмклэ ирегион къутамэ къыгъэлъэгъуагъэм хаплъи, Адыгэ Республикэм и Конституции ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «м»-м, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие ехылагъ» зыфиорэм ия 5-рэ статья адиштэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ышлыгъ:**

1. Владимирова Еленэ Владлен ыпхъур решающэ голосым ифитыныгъэ илэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие хэгъэхъэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

*Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игуадзэу
ІЭЩЭ Мухъамэд*

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакӀэм и 30, 2012-рэ ильэс
N 354

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

**А. М. Сихъур решающэ голосым ифитыныгъэ илэу Адыгэ
Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие
хэгъэхъэгъэным ехылагъ**

А. М. Сихъум икандидатурэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие къыгъэлъэгъуагъэм хаплъи, Адыгэ Республикэм и Конституции ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «м»-м, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие ехылагъ» зыфиорэм ия 5-рэ статья адиштэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ышлыгъ:**

1. Сихъу Азэмат Мухъамэт ыкӀор решающэ голосым ифитыныгъэ илэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие хэгъэхъэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

*Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игуадзэу
ІЭЩЭ Мухъамэд*

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакӀэм и 30, 2012-рэ ильэс
N 355

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

**Петров Владимир Николай ыкӀор Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ туризмэм зегъэушъомбгъуэгъэным
иофыгъохэмклэ игуадзэу гъэнэфэгъэнымклэ Адыгэ Республикэм и Лышхъэ дегъэштэгъэным ехылагъ**

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ туризмэм зегъэушъомбгъуэгъэным иофыгъохэмклэ игодзэщтымклэ кандидатурэу Адыгэ Республикэм и Лышхъэ къыгъэлъэгъуагъэм хаплъи, Адыгэ Республикэм и Конституции ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «г»-м диштэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ышлыгъ:**

1. Петров Владимир Николай ыкӀор Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ туризмэм зегъэушъомбгъуэгъэным иофыгъохэмклэ игуадзэу гъэнэфэгъэнымклэ Адыгэ Республикэм и Лышхъэ дегъэштэгъэнэу.

2. Мы унашъор Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ІэкӀгъэхъэгъэнэу.

3. Заштэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

*Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игуадзэу
ІЭЩЭ Мухъамэд*

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакӀэм и 30, 2012-рэ ильэс
N 356

Адыгэ Республикэм ІофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иунашъу

**Адыгэ Республикэм ІофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ 2011-рэ ильэсым шэкӀогъум и 30-м ышлыгъэ
унашъоу N 315-р зытетым зэхъокӀыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхъыгъ**

Адыгэ Республикэм ІофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ 2011-рэ ильэсым шэкӀогъум и 29-м ышлыгъэ унашъоу N 314-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фӀо-фашӀэхэр зыгъэцкӀэрэ гупчэу лъэныкъуабэм атегъэпсыхъагъэм» и Устав зэхъокӀыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхъыгъ» зыфиорэм диштэу гъэпсыжыгъэным фэшӀ **унашъо сэшлыгъ:**

1. Адыгэ Республикэм ІофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ 2011-рэ ильэсым шэкӀогъум и 30-м ышлыгъэ унашъоу N 315-р зытетэу «Къэралыгъо фӀо-фашӀэхэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкӀэкӀо органхэм яшӀуагъэкӀэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фӀо-фашӀэхэр зыгъэцкӀэрэ гупчэу лъэныкъуабэм атегъэпсыхъагъэм» щызэхашхэрэр ухэсыгъэным ехылагъ» зыфиорэм мыщ фэдэ зэхъокӀыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) шхъэм хэт гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фӀо-фашӀэхэр зыгъэцкӀэрэ гупчэу лъэныкъуабэм атегъэпсыхъагъэр» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреж-

дениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фӀо-фашӀэхэр зыгъэцкӀэрэ гупчэу лъэныкъуабэм атегъэпсыхъагъэр» зыфиохэрэмклэ зэблэхъугъэнхэм;

2) а 1-рэ пунктым хэт гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фӀо-фашӀэхэр зыгъэцкӀэрэ гупчэу лъэныкъуабэм атегъэпсыхъагъэр» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фӀо-фашӀэхэр зыгъэцкӀэрэ гупчэу лъэныкъуабэм атегъэпсыхъагъэр» зыфиохэрэмклэ зэблэхъугъэнхэм;

3) а 2-рэ пунктым хэт гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фӀо-фашӀэхэр зыгъэцкӀэрэ гупчэу лъэныкъуабэм атегъэпсыхъагъэр» зыфиохэрэр гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фӀо-фашӀэхэр зыгъэцкӀэрэ гупчэу лъэныкъуабэм атегъэпсыхъагъэр» зыфиохэрэмклэ зэблэхъугъэнхэм;

4) гуадзэм хэт гушыӀэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фӀо-фашӀэхэр зыгъэцкӀэрэ гупчэу лъэныкъуабэм атегъэпсыхъагъэр» зыфиохэрэр гушыӀэхэу

«Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фӀо-фашӀэхэр зыгъэцкӀэрэ гупчэу лъэныкъуабэм атегъэпсыхъагъэр» зыфиохэрэмклэ зэблэхъугъэнхэм.

2. Къэбар-правовой отделым ипашӀэу О. В. Долголенкэм мы унашъор Адыгэ Республикэм ІофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ исайт ригъэхъанэу ыкӀи гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдкӀырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъуыгъэхэр» зыфиорэм къащыхъутыгъэным ыналэ тыригъэтынэу, джащ фэдэу Урысые Федерацием исубъектхэм яшӀпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемклэ и Министерствэ Адыгэ Республикэмклэ и ГъӀорышӀанӀэ ІэкӀигъэхъанэу.

3. Мы унашъор зэрагъэцкӀэрэм гъунэ лысыфынэу сшхъэкӀэ зыфэсэгъазэ.

*Адыгэ Республикэм ІофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и министрэу
Наталья ШИРОКОВА*

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакӀэм и 12, 2012-рэ ильэс
N 83

ТЕАТРЭМРЭ УАХЪТЭМРЭ

Цыфхэм адэбгощырэр къыютэжъы

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцлэ зыхьырэм илээс Иофшлэгъур шлэхэу ыухыштми, артистхэр гъогу чыжъэ зэрэтэхъащтхэм егупшысэх. Санкт-Петербург Лъэпкъ театрэу Ионыгъо мазэм клошт, адыгабзэклэ спектаклиту къыщигъэлъэгъошт. Мы мафэхэм фестиваль-зэнэкъокъоу «Кубань театральная» зыфиорэм тиартистхэр хэлэжьэщтых.

Пресс-зэуклэу Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу шыкълуагъэм тызыхэт лъэхъаным еплъыкълэу фырагъэр шхъэхыгъэу къыщалотат. Къыныгъохэр ялэх, ар зыдашлэжъысэх, апэклэ зэрэ-лъыклотэщтхэм егупшысэх.

— Тиартистхэр Москва зэклогхэм спектаклэу къыщагъэлъэгъуагъэхэр еплъыгъэхэм ашлогъэшлэгъоныгъэх, — ело Лъэпкъ театрэм идиректорэу, Адыгеим инароднэ артисткэу Зыхъэ Мэлайчэт. — Спектаклэхэм ахэлэжъэгъэ артистхэмкИ Москва щызэхашгъэ зэуклэгъухэр гъэшлэгъоныгъэх.

Зыхъэ Мэлайчэт.

— Санкт-Петербург спектаклэу шъуэхэрэм ацлэ къытфелоба.

— Натхъо Къадыр ипсесэ те-хыгъэу Тхъаклумэщэ Налбый ыгъэуцугъэ спектаклэу «Мэдэяр» къэдгъэлъэгъошт. Ащ нэмыкълэу, Мамый Ерэджыбэ ытхыгъэ пьесэм те-хыгъэ спектаклэу «Псэ-лъыхъохэр» ылоу Клуращынэ Аскэрбий ыгъэуцугъэр искусствэр зикласэмэ агу рыхъыштэу тэлъыт. Адыгабзэклэ спектаклэхэр къэтшыштых, урысыбзэ-кИ едэлунхэ алъэкълышт.

— Ленинград щеджэгъэ артистхэр спектаклэхэм ахэлэжьэщтых. Ащ фэдэ

зэуклэгъухэр Москва зэрэщышъуилагъэхэм тыщыгъуаз.

— Москва, Ленинград аще-джэгъэ артистхэм Лъэпкъ театрэм Иоф шашлэ. Яныбжыкълэгъур, зыщеджагъэхэр агу къагъэкълэжъыхъэх, ясэнэхъат фыщытыкълэу фырагъэри къагъэлъэгъоштэу сэлъытэ.

— Ленинград тэрыклэ еджэплэ къодыеу шытыгъэп, — зэдэгущыгъэу лъэгъэкълуатэ Лъэпкъ театрэм ирежиссер шхъагъэу, Урысыем инароднэ артистэу Кукэнэ Муратэ. — Ленинград къэлэ Лыхъужь, тарихъ къэбарэу ащ къырагъуаллэрэр, лыхъужь ыкИ лэжъэклогъытхэм япхыгъэ чыплэу илэхэр, музейхэр, театрэхэр зэбгъэлъэгъухъэх, уишлэныгъэ хэогъахъо. Ныбджэгъу къыпфэхъугъэхэм уагъулэзэх, шылэныгъэм еплъыкълэу фыуилэр къыххыгъэ сэнэхъатым еопхы.

Кукэнэ Мурат.

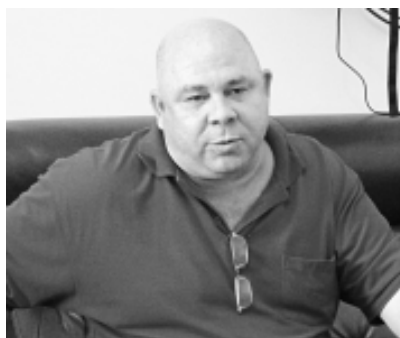
— Тизэдэгущыгъэу къыхэлэжъэх Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэхэу Кушъу Светланэрэ Уджыхъу Марыетрэ, ахэри Ленинград щеджагъэх.

— Дгъэуцурэ спектаклэхэм Кушъу Светлани, Уджыхъу Ма-

рыети ахэлэжъэх. Тыркуем шы-зэлъашлэрэ А. Несин ытхыгъэр зэрадзэкълэжъы, Лъэпкъ театрэм къыщыдгъэлъэгъонэу дгъэхъа-зырыгъэ, — зэдэгущыгъэу лъэгъэкълуатэ Кукэнэ Муратэ. — «Убей меня, голубчик», джары ащ зэреджагъэхэр.

— Спектаклэр зыфэгъэ-хыгъэр къэшъулагъэгъоп.

— Цыфыр изакъоу къэнэным, лъыплъэн е зыгорэушгъэу Иэпы-гъэу фэхъун имылэныр гукло-дыгъоу тэлъытэ. Спектаклэр ащ фэдэ псэуклэм шынагъоу, гумэ-кълэу къызыдихъын ылъэкълэ-щтым къытегушъытэ.

Теуцожъыкьо Владимир.

— АдыгабзэкИ ар къагъэ-лэзгъошгъэ?

— Уджыхъу Марыет адыга-бзэкИ зэридзэкълэжъыгъэ, Лъэпкъ театрэм иартистхэм Иоф дашлэ-нэу шлэхэу аублэшт.

— Спектаклэу «Убей ме-ня, голубчик» зыфиорэм Къэбэртэ-Бэлкъарым искусствэхэмкИ изаслу-женнэ Иофшлэшхоу, ре-жиссерэу Теуцожъыкьо Владимир ыгъэуцугъэ. Ре-жиссерым шъудэлэжъэ-ныр шъорыкълэ къыныгъа?

Артистхэр мэщых, зэплъы-жъых.

— Спектаклэм артистэу хэлэ-жъэрэр бэп, нэбгырищ нылэп, — ело Адыгеим инароднэ артист-кэу Кушъу Светланэ. — Темэр шылэныгъэм къыххыгъэшъ, ро-лым псынклэу ухэхъан олъэкълэ. Владимир Иоф дашлэзэх зыогъа-сэ, лъэпкъ гупшысэм зыкъеогъэ-лэты.

Уджыхъу Марыет зэрилъы-тэрэмкИ, ащ фэдэ спектаклэр

Кушъу Светлан.

жъы хъушгъэп. Театрэмрэ пуны-гъэмрэ зэрэзэпхыгъэхэр артист-хэм ярольхэм ахэлъагъо.

Зыхъэ Мэлайчэт, Кукэнэ Му-ратэ, Кушъу Светланэ, Уджыхъу Марыет лъэпкъ шлэжъым уасэу ратырэр ялофшлэн къыщылагъоу тэлъытэ. НахъыпэкИ къош рес-публикэхэр нахъыбэрэ зэлъыкло-щтыгъэх, опытуэ ялэмкИ зэхъо-жъыштыгъэх.

Уджыхъу Марыет.

Теуцожъыкьо Владимир Мы-екъуапэ спектаклэр шигъэуцухэ, тиартистхэр нахъ дэгъоу ышла-гъэх. Спектаклэм Къэбэртэ-Бэлкъарым, Къэрэщэ-Щэрдже-сым, нэмыкълэхэм ащеплъынхэу, цыфмэ уасэ къыратынэу тэгъ-гъэ. Спектаклэу зыфатлорэр апэу Мыекъуапэ къыщагъэлъэгъошт.

— Мэкьюогум и 7 — 8-м Лъэпкъ театрэм спектаклэр шы-клошт. И 9-м «Кубань театраль-ная» зыфиорэ шъолъыр фести-валь-зэнэкъокъоу къыщагъэлъэ-гъошт, ари зыщыклоштыр Мые-къуапэ, — ело М. Зыхъэм.

Зэфэхъысыжъхэр

Лъэпкъ театрэм иартистхэр Тэхъутэмькьо районым шыла-гъэх. Администрацием ипащэу хадзыгъэ Шхъэлэхъо Азмэт театрэр ригъэблагъы, спектаклэ-хэр къуаджэхэм къащагъэлъэгъ-уагъэх. Зыхъэ Мэлайчэтрэ Ку-кэнэ Муратрэ къызэрагъагъэу, те-атрэр цыфхэм ахэхъан, ыгъэ-гушлонхэ, спектаклэм хэлъ гу-пшысэр алъыгъэлэсын фæе. Теат-рэр зычлэт унэр жъы зэрэхъугъэр, нэмыкълэ къыныгъоу Лъэпкъ теат-рэм илэхэр — ахэр фэшъаф Ио-фых, уахътэм къыпкъырэкълых. ЫпэкИ плъэрэ цыфыр лъыкло-тэн елъэкълышъ, игухэлъхэри на-хышлоу къыдэхъух. Лъэпкъ те-атрэм спектаклэхэр клэу нахы-бэрэ ыгъэуцунхэм фэшл амал зэригъотыллэжъынэу фэтэлэ.

Зэхъышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэкълэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкИ,
Иэкълэб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырлэ
зэпхыныгъэхэмкИ
ыкИ къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкИ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шхъагъэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыхъышгъэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъагъэм
иагъэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкълэжъы зы-
хырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**
Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкИ,
телерадиокъэтын-
хэмкИ ыкИ зэлъы-
лэсыкИ амалхэмкИ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъолоры-
шланл, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиу-
тыхэрэм мыштып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкИ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кълэжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажъэхэ-
рэмрэ яеплъыкИ
зэтемыфэн ылъэ-
кълышт. Гъэзет-
еджэхэм къыт-
фагъэхъырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкИ къэ-
зытхыгъэхэм
алэкИдгъэхъа-
жъыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
3541
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1424**

Хэутыным
узыщылэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщылэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

ФУТБОЛЫМРЭ ТИГУПШЫСЭХЭМРЭ

Шъуиупчлэхэм тыкъыжэ

Мыекъопэ футбол командэу «Зэкъошныгъэм» 2011 — 2012-рэ илээс ешлэгъур ыухыгъ. Спортыр зикласэхэм яеплъыкълэхэр тагъэшлэнэу, яупчлэхэм тацагъэгъозэнэу тьялэу.

Шъуиупчлэхэр «Адыгэ ма-
къэм» къышыххэтыуштых,
ишыклагъэу шъулытэмэ, клу-
бым ипащэхэм, спортымкИ ти-

лэшхъэтетхэм алъыдгъэлэсы-
штых.

«Зэкъошныгъэр» республикэ
стадион шхъагъэм щешлэу зи-
ублэштым, футболистхэр клэу
къыригъэблэгъэштхэмэ, нэмыкълэ
упчлэхэр спортым пышагъэмэ

къытатыгъэх. Тренер шхъагъэу
Кобл Анзоррэ клубым идиректор
шхъагъэу Натхъо Адамрэ зэдэ-
гушылэгъухэр адытилэштых.

Шъукъытфатх е мыш фэдэ
телефонкИ редакцием шъукъы-
тео хъушгъэ: **52-51-84-рэ.**

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.